

רע"פ 9952/17 - מוחמד אדעיס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 9952/17

לפני:

כבוד השופט א' שהם

המבקש:

מוחמד אדעיס

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 4.12.2017, בע"פ 58368-07-17, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: ר' יעקובי; מ' בר-עם; ו-א' רון

המבקש:

בעצמו

החלטה

1. לפניי בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' הרכב השופטים: ר' יעקובי; מ' בר-עם; ו-א' רון), בע"פ 58368-07-17, מיום 4.12.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ד"ר א' גורדון), בת"פ 1892-09-13, מיום 25.7.2017.

2. ביום 5.1.2018, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר שהושת על המבקש בבית המשפט המחוזי, עד להחלטה אחרת.

3. ביום 24.5.2017, לאחר ניהול משפט הוכחות, הורשע המבקש בבית משפט השלום בירושלים, בביצוע 70 עבירות של הוצאת חשבונות מס מבלי שהיה זכאי לעשות כן, לפי סעיף 117(א)(5) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 (להלן: החוק); וכן, 70 עבירות של פעולה במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 117(ב)(3) ו-117(ב)(8), בנסיבות סעיף 117(ב)(3) לחוק.
4. ביום 25.7.2017, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש. בפתח גזר דינו, קבע בית משפט השלום כי מדובר באירוע עברייני אחד, אשר יש לקבוע לגביו מתחם ענישה הולם אחד. לצורך קביעת המתחם, עמד בית משפט שלום על חומרת העבירות אשר ביצע המבקש; על השלכותיהן המזיקות של מעשיו לקופת הציבור; על הפגיעה בשירות הניתן לציבור, עקב מעשיו של המבקש; ועל הפגיעה בתחושת הנשיאה המשותפת בנטל. בית משפט השלום ציין, בהקשר זה, כי המבקש הוא קבלן מרכזי, אשר ביצע עבודות פיתוח לאורך שנים, עבור מגוון לקוחות מהמגזר הפרטי והציבורי, בהיקפים נכבדים של מיליוני שקלים, תוך העסקת עשרות עובדים והפעלת ציוד מכני כבד שבבעלותו. בית משפט השלום קבע, כי בנסיבות אלה, יש בהחלטתו של המבקש להפעיל את עסקיו באופן "שחור", משום חומרה מיוחדת הראויה להוקעה. נקבע בנוסף, כי המבקש ביצע את העבירות שבהן הוא הורשע לאורך תקופה ארוכה, באופן שיטתי, סדור ומתוחכם, ותוך שסכום המס הגבוה אותו קיבל המבקש, כנגד החשבונות הפיקטיביים, מוביל לכך שהעבירות נעברו על ידו בנסיבות מחמירות. לאחר שסקר את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות, קבע בית משפט השלום כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המבקש ינוע בין 8 ל-24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד קנס הנע בין 60,000 ₪ ל-300,000 ₪, בצירוף מאסר על תנאי.
- על מנת למקם את עונשו של המבקש בתוך מתחם העונש ההולם, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. בית משפט השלום ציין, בין היתר, את נסיבותיו האישיות של המבקש, הנושא בעול פרנסת משפחתו, מטפל בהוריו החולים ובאחותו, וכן מעסיק עובדים רבים; את העובדה כי המבקש נעדר עבר פלילי; ואת עדי האופי שהעידו לזכותו. עוד ראה בית משפט השלום כנסיבה לקולה, את הזמן הרב שחלף מאז בוצעו העבירות על ידי המבקש, ועד למועד מתן גזר הדין. עם זאת הבהיר בית משפט השלום, כי יש להפחית ממשקלו של שיקול אחרון זה, בשל תרומתו הניכרת של המבקש לעיכובים שנגרמו בהתנהלות ההליך המשפטי. בנוסף, נדחתה טענתו של המבקש לקיומם של מחדלי חקירה, אשר בגינם יש מקום להקל בעונשו. לאחר זאת, התייחס בית משפט השלום לשיקולי ההרתעה, האישית והכללית, החלים במקרה דנן. כמו כן, נתן בית משפט השלום את דעתו למשך הזמן שבו בוצעו העבירות ולאופן ביצוען השיטתי והמתוחכם, דבר המעיד על מעורבות וידע בעולם המס, באופן המעלה את החשש כי המבקש ישוב וייכשל בעתיד במעשים דומים. בית משפט השלום התרשם גם "ממידה של מניפולטיביות בהתנהלות הנאשם [המבקש]", התורמת לחשש זה. צוין בנוסף, כי המבקש לא הסיר את מחדליו ולא שילם דבר על חשבון החוב שנצבר לחובתו.
- על יסוד האמור, גזר בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 21 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו; 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש עבירה על סעיף 117 לחוק או על סעיף 220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר; וקנס בסך 130,000 ₪ או 600 ימי מאסר תמורתו. נוסף לכך, חויב המבקש בהוצאות ההליך, בסך 15,000 ₪.

5. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים, אשר נסב הן על הכרעת דינו של בית משפט השלום, והן על גזר הדין שניתן בעניינו. במהלך דיון בערעור, הודיע בא כוחו דאז של המבקש, כי הוא חוזר בו מן הערעור על הכרעת הדין ומתמקד בערעור על חומרת העונש. ביום 4.12.2017, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש על חומרת עונשו, בקובעו כי גזר דינו של בית משפט השלום היה ממצה, מפורט, ומנומק היטב. נקבע, בהקשר זה, כי בהינתן ריבוי העבירות שבהן הורשע המבקש ומכלול הנסיבות במקרה דנן, "העונש הכולל שהוטל על המערער [המבקש] אינו מחמיר עמו יתר על המידה". בית המשפט המחוזי הוסיף עוד, כי כל השיקולים האפשריים לקולה נשקלו על ידי בית משפט השלום, ומכל מקום, עונשו של המבקש אינו חורג מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות, במידה המצדיקה את התערבותה של ערכאת הערעור. נקבע בנוסף, כי "המערער [המבקש] גם לא יוכל להיוושע מכך שמעורבים אחרים בפרשה שילמו כופר ולא ננקטו כלפיהם הליכים פליליים", וזאת מהטעם שעניינו של המבקש "שונה לחלוטין" מענינים של האחרים.

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשה לרשות הערעור שלפניי, משיג המבקש על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, תוך שהוא טוען לחפותו מכל אשמה. בבקשתו, גורס המבקש כי היה בעניינו כשל בייצוג, אשר "ככל הנראה השפיע ואף שינה לחלוטין את ההתנהלות בתיק". לשיטתו של המבקש, סכום המס, אשר נטען לגביו כי הוא החסיר מקופת המדינה, שולם על ידי מי שעשו שימוש בחשבוניות שנופקו להם, כך שאין מדובר בחסרון כיס שנגרם למדינה. בהתאם לכך, כך גורס המבקש, לא קיים מחדל שעל המבקש להסירו, שכן סכום המע"מ שולם במלואו לקופת המדינה. לטענת המבקש, בא כוחו, שייצגו בהליך הערעור בבית המשפט המחוזי, הודיע כי המבקש חוזר בו מהערעור על הכרעת הדין, וזאת מבלי להיוועץ עמו ומבלי שהובהרה לו משמעות החזרה מערעור זה. המבקש הזכיר, בעניין הנדון, את עיקרי טיעוניו בהקשר להכרעת דינו של בית משפט השלום, ולגישתו נגרם לו עיוות דין מעצם הרשעתו בעבירות שיוחסו לו. לחלופין, התבקש בית משפט זה להקל באורח משמעותי בעונש המאסר שהושת על המבקש. זאת, לטענת המבקש, משום שבמקרה דנן, מדובר בסטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים מעין דא. עוד נטען, כי לא ניתן משקל ראוי לעובדה כי המבקש נעדר עבר פלילי; לזמן שחלף מיום הגשת כתב האישום ועד למועד מתן גזר הדין בעניינו; ולהיותו של המבקש אב ל-10 ילדים, התומך כלכלית במשפחתו, לרבות בהוריו ובסבתו.

בהחלטתי מיום 7.1.2018, התבקש עו"ד יעקב גולדמן, אשר ייצג את המבקש בהליך הערעור בבית המשפט המחוזי, להעביר את התייחסותו לטענותיו של המבקש כלפיו, במסגרת הבקשה דנן. בתגובתו, מיום 21.1.2018, מסר עו"ד גולדמן כי משיכת הערעור על הכרעת הדין נעשתה בהסכמתו של המבקש, ולאחר שמשמעות הדבר הוסברה לו היטב, וכי אין כל ממש בטענותיו של המבקש בדבר קיומם של כשלים בייצוגו המשפטי.

דיון והכרעה

7. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 5244/17 תורג'מן נ' מדינת ישראל (12.09.2017); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017); רע"פ 6869/17 פילברג נ' מדינת ישראל (11.9.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה

דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, ומדובר בעניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא.

עוד אציין, כי ככל שהבקשה שלפניי נוגעת לחומרת העונש שהשית בית משפט השלום על המבקש, הרי שנפסק, לא אחת, כי בקשות מעין זה אינן מצדיקות, ככלל, מתן רשות ערעור, אלא במקרים חריגים, בהם עסקינן בסטייה קיצונית מרף הענישה הנוהג והמקובל בעבירות דומות (רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015)). בענייננו, ניכר כי עונשו של המבקש אינו סוטה, לא כל שכן באופן קיצוני, ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות מסוג זה. ועל כן, דין הבקשה החלופית לעניין חומרת העונש, להידחות. אציין, בהקשר זה, כי לא נעלמו מעיניי, וגם מעיניהן של הערכאות הקודמות, נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המבקש, כמו גם מצוקותיו הכלכליות. יחד עם זאת, המבקש הורשע בביצוע עשרות עבירות מס, לאורך תקופה ניכרת, שבוצעו באורח מתוחכם ובאופן שיטתי. המדובר בפעילות עבריינית נרחבת מצדו של המבקש, כאשר הוצאו על ידו חשבוניות פיקטיביות בסכום העולה על חמישה מיליון ש"ח, שעה שסכום המס המגולם בהן, אשר הועבר לידי המבקש, עולה על 690,000 ש"ח - ולפיכך מדובר בעבירות שנעברו בנסיבות מחמירות. על יסוד האמור, הנני תמים דעים עם בית המשפט המחוזי, בקובעו כי אין מקום להתערב בעונש שהושט על המבקש בבית משפט השלום.

ומכאן לטענותיו של המבקש בהקשר להרשעתו בדיון. בקשות רשות ערעור ב"גלגול שלישי" יוגשו רק בהתייחס להחלטות ולפסקי דין שניתנו על ידי בית המשפט המחוזי. משמשך המבקש את ערעורו על הכרעת הדין, שהוגש לבית המשפט המחוזי, הרי שאין באפשרותו להעלות טענות בשאלת ההרשעה, במסגרת ההליך דן. אוסיף עוד, כי לא מצאתי כל ממש בטענותיו של המבקש, לפיה החזרה מהערעור על הכרעת הדין לא נעשתה על דעתו, וכי סניגורו הקודם לא הבהיר לו את משמעות הדבר. פרוטוקול הדיון בבית המשפט המחוזי מדבר בעד עצמו, ועולה ממנו בבירור כי המבקש היה מודע לחזרה מהערעור על הכרעת הדין. לכך יש להוסיף את דברי בא כוחו הקודם של המבקש, עו"ד יעקב גולדמן, מהם עולה כי ביטול הערעור על עצם ההרשעה, נעשה "לאחר שהלקוח [המבקש] נתן הסכמתו, לאחר שהוסבר לו הדבר".

סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 18.2.2018, עד השעה 10:00 בימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ב בשבט התשע"ח (28.1.2018).

ש ו פ ט